

KOLOZSVÁRI SZINHÁZI KÖZLÖNY.

Kolozsvártt, mart. 10. 1860.

NAPILAP.

97-ik szám.

Előfizetési ár:
(Február 16-tól, a szinidény végéig.)
Helyben háshoz hordva 1 frt. 20 kr.
Vidékre postán küldve 1 „ 50 „ osztr. ért.

Mindennemű hirdetések elfogadtatnak: két ezer
hasábozott sorért 5 ujkr., ismétléseknél 3
ujkr.
Kincstári díj minden hirdetésről 30 ujkr.

A renegát. *)

(Folytatás és vége.)

Egy este utat tört magának a sövények közt miután megígérte társainak, hogy a stanicza egyik kapuját kinyitja előttük.

Mikor már a staniczában volt, a kíváncsiság elvezeté őt házához. Keresztül ugrott egy falon és az udvaron termett. Egy ablakon keresztül meglátta nejét térdelni és ájtatosan imádkozni. E látvány oly mély benyomást tett reá, hogy ő is térdre esett és imádkozott.

A töredelmesség bevitte őt a házba. Neje nagy örömmel fogadta őt és karjaiba rohant. A kozák gyöngéden megölelte nejét és látni akarta gyermekeit. A gyermekek a mellékszobában voltak, anyjuk felkölté és atyjukhoz vezeté őket.

„Most hagyj bennünket egyedül,” szolt az apa, „és hvd elő a szoczyt.”

A szoczy a helységi kapitány.

A nő engedelmeskedett és elhivta a centuriót, ki férjének barátja volt.

A kapitány nagyon csodálkozott. A kozák tudatá vele, hogy a staniczát meg fogják támadni az éjjel, és fölszólitá őt hogy készüljen a védelemre.

Aztán kinyilatkozatá, hogy az Isten töredelmességgel tölté el szívét, s ő átadja magát mint fogoly.

*) Mutatvány Dumas Kaukázusi utazásából 1858—1859.

A per nem tartott soká: a vádlott mindent megvallott és halált kért. A hadi törvényszék löpor és golyó által halálra ítélte őt. Ezért volt a stanicza üres, azért volt minden lakos egy helyen összegyűlve.

A kapu előtt álló őr beszélte el nekünk mindent és hozzá tette, hogy siessünk, ha még jókor akarunk érkezni.

Sébes tigtve lovagoltunk végig a staniczán, mely mint a többiek árkok, sövények és paliszadokkal volt bekerítve, de lakályosabb, barátságosabb kinézéssel bírt mint valamennyi kozák falu, melyeket eddig láttam. Végre a vesztőhelyre értünk, mely a kapu előtt a temető mellett volt.

Az elitelt, egy harmincz és negyven év közti ember, nyilt sir mellett térdelt. Kezei szabadon voltak és szemeit se kötötték be. Melle derékiig földetlen volt.

Egy pap gyóntatta őt. Midőn megérkeztünk, a gyónásnak vége volt, s a pap éppen absolutiót akart neki adni.

Négy lépésnyire kilencz ember állt töltött fegyverekkel.

Mi a körön kívül maradtunk, de minthogy lóháton voltunk az egész jelenetet láthattuk.

Miután absolutiót kapott, a stanicza főnöke eléje lépett s így szolt:

„Gregorewics Gergely, te mint renegát és rabló éltél, halj meg mint keresztény és bátor ember, akkor Isten megbocsátandja hitszegésedet és testvéreid megbocsátandják árulásodat.”

A kozák lemondással hallgatta végig a beszédet, aztán társaihoz fordulva szólt:

„Testvéreim, bocsánatot kértem Istentől, és Isten megbocsátott nekem! most tőletek kérek bocsánatot.“

A mint előbb letérdelt, hogy Istentől kegyelmet kérjen, úgy most is letérdelt, hogy az emberektől bocsánatot kérjen.

Most oly jelenet kezdődött, mely magasztos egyszerűségében mély benyomást tön reám.

A jelenlevők közül azok, kiknek panaszuk volt az elitélre, egymás után eléje mentek.

Először egy öreg ember lépett elő és szólt:

„Gregorewics Gergely, te megölted egyetlen fiamat, aggkorom támaszát; de Isten megbocsátott neked, én is megbocsátok. Halj meg tehát békével.“

Ezzel lehajolt és megcsókolta őt.

Aztán egy fiatal nő jött és így szólt:

„Te megölted férjemet, Gregorewics Gergely. Te engem özvegygé s gyermekeimet árvákká tetted. De mint hogy Isten megbocsátott, én is megbocsátok neked. Halj meg tehát békével.“

Ezzel kezét nyujtá neki és hátralépett.

Egy kozák lépett ki most a sorból és így szólt:

„Te megölted testvéreimet, elraboltad lovamat, felgyujtottad házamat; de Isten megbocsátott s én is megbocsátok neked. Halj meg tehát békével, Gregorewics Gergely.“

És így beszéltek hozzá valamennyien, kik ellen bünt vagy sértést követett el.

Végre neje is eljött két gyermekével, bucsut venni tőle. Az egyik gyermek, mely még alig volt két éves, a sirból fölvetett kavicsokkal játszott.

Ekkor előlépett a bíró és így szólt:

„Gregorewics Gergely, itt az idő.“

Megvallom, hogy többé semmit se láttam e jelenetből. Szenvedélyes vadász vagyok, de nem nézhetem mikor csak egy tyukot is megölnek. Megfordítám lovamat és visszanyargaltam a stanibzába.

Tíz percz múlva lövést hallottam — Gregorewics Gergely megszűnt élni és a lakosok szótlanul haza mentek. Egy csoport lassabban és sűrűbben jött: kísérei voltak azoknak, kiket az emberek ítélete özvegygé és árvákká tett.

Bár kevésbé voltam hangolva a vigságra, mégis a szép Dogadiszka Eudoxia lakása után tudakoltam.

Bámulva néztek reám, mint oly emberre, a ki Chinából jön. Már négy-öt év előtt meghalt. De mint a Père-Lachaise temetőben egy sarkőven olvasni lehet: „vigasztalhatlan özvegye folytatja az üzletet“ — úgy itt is így szóltak: „Egy nővére maradt hátra, ki igen előnyösen tölti be helyét.“

„És tisztelt papája?“ kérdém.

„Még él és az ur áldása van vele.“

Igénybe vettük az igen tiszteletreméltó Dogadiszki Iwanowics Iwánnak, a híres szép Eudoxia és Gruska atyjának, vendégszeretetét; melyet is oly föltételek alatt nyertük meg, mik nagyon emlékeztettek az Antenor által élvezett vendégszeretetre. Antiphon görög philosoph házában.

Hazamenetelünk minden baj nélkül ment végbe. — Csapatvezetőnknek igaza volt: a cseccsencz holttestét az éjjel elvitték.

A mult század jeles francia színésznői.

III.

Clairon Lérés.

(Folytatás.)

Clairon Phedraban lépett fel, Dumesnilnek legszebb szerepe volt. Ez adá neki ahoz a szükséges utasításokat. Nem látszik, mintha Clairon azokat oly szerényen s azon háladatos-sággal fogadta volna, mint De Seine kisasszony leczkék. Claironnak e szerepben meg vala sikere, de Dumesnilt nem tudá utolérni. Azután játszá Dorine-t Tartuffe-ben, hogy azon idő szokása szerint tehetségét két féle jellemben mutassa; játszá továbbá Arianet, Zenobiát és Electrát. Szóval megtetszett, s a következő hónapban szerződötett.

Sebes előhaladást tett, tekintélye s gögje tehetségével nőtt. Nem lehet nevetés nélkül olvasni szavait a közönség némi hibáiról, midőn magát Galileihez hasonlítja: „Galilei története — mond — előttem volt.“

Azonban mi lenne a művésznőkből, s főleg a komoly színésznőkből gög nélkül? Ezer meg ezer bal izlés tartaná fel őket első fellépésektől kezdve majd minden léptöken. Annyi tagadhatatlan, hogy a büszkeség szükséges, s a kérdés maga kimenthető oly életpályán, hol tapsnál s dicséretnél egyebet nem lehet hallani. Hanem az a mi se nem szükséges, se ki nem menthető, az az irigység s a háladatlanság. Clairon irigy és háladatlan vala a jó Dumesnil iránt, ki őt megelőzte, és egész őszinte barátsággal beavatta és vezette. A dicséreteket, melyeket memoireiben róla mondani kell, durva megbíráásokkal és rá-galmakkal keveri össze.

Clairon egyedül akart uralkodni, s legfeljebb is csak az első helyben osztozott kitiűnő vetély-társnőével; a közönség nagyobb része őt pedig éppen csak a másodhelyre tartá méltónak. Ezt nem tűrhete el. Visszavonult 42 éves korában. Ez volt oka, vagy ürügye oly kora visszalép-tének.

(Folytatása köv.)

T Á R S A S

Bel és külföldi vegyes hírek.

* A muzeumegylet igazgató választmánya ma délután 5 órakor második tudományos ülését tartja a tanácsház nagy termében; mikor is Brassai Samu agrikulturnai chemiáról, Dózsa Dániel — Gyulai Pál által — Bethlen Gábor II. Ferdinánd elleni hadjáratára vonatkozó levelekről olvasnak értekezéseket.

□ A legnagyobb termékenységet a dráma irodalomban a spanyol nemzet tud felmutatni. Egy aesthetikus nyanyis 24,000-re teszi a spanyol drámák számát!

□ „La Tireuse de cartes“ (a kártyavető) című új dráma oly állandó tetszésnek örvend Párisban, hogy Vacquerie Agost, „Beatrix“ című új drámája csak a jövő télen kerülhet színpadra.

□ Cabel Mária az „Opéra comique“ kitudó primadonnájának férje, kitudó már régebben elvált, a Seine törvényszék előtt, most neje irányában oly követeléssel lépett föl, miszerint nem csak rendes évi fizetésével, de még minden föllépése után járó játékdíjával is ő rendelkezék. Követeléseiben oly biztos volt, hogy a művésznő ruháit és jelmezeit is birtokába ejtette, megengedvén neki azonban hogy azt tőle visszavált-hassa. A törvényszék azonban másképen volt meggyőződve, mint a jogtalan követelésű férj, midőn ítélete oda szolt: hogy az igényelt jövedelem neje magán-munkásságának eredménye, mihez neki semmi joga nincs.

☉ Egy kis regény. Párisban az Elyséi mezők egyik szép palotájában. a háztulajdonos, egy gazdapolgár többször meghívá estélyre az előkelő világot, mely mindig számosan jelent meg és igen jól mulatott. Legközelebb ismét nagyszerű tánczvigalmat rendezett a tulajdonos, számos és szép vendégsereget hitt meg. A kitudó nap estéjén, ragyogó fényben usztak a termek, s szinte meghajoltak az asztalok a pazarkiállítású válogatott étkek alatt, a zene már szolt s a vendégek közül még senki sem volt ott; elmúlt 10—11 óra s senki sem jött, végre 12 órakor megjelent egy jelmezes inas, fekete szegélyű, fekete peccsés levelet adva át a tánczvigalmat adó háztulajdonosnak, ki abból e szavakat olvása: gondoljon ön az 1838-ki október 18-ik napjára! E szavak olvasására a gazdapolgar háziur elájult. A dolog megértésére kell mondanunk, hogy 1838-ban okt. 18-án Thionville-ban egy elítelt gyermekgyilkos asszonyt kellett volna lenyaktulózni (guillotinozni), de mivel a hóhér segédje nem volt honn, a végrehajtást el akarták hatasztani. Ekkor az összecsbödült nézők közül egy ifju előállt és segédül ajánkozott a hóhér mellé, állitván, hogy ő már sok nyaktulózást látott és teljesen tudja e mesterséget. Ajánlatát hosszabb ellenkezés után elfogadta a törvényszék és ő hóhérsegédi hivatalát oly ügyesen teljesíté, mintha teljes életében mindig az lett volna mestersége. E fiatal ember Thionvillehez nem messze egy városban kereskedő volt, hol szerencsésé oly igen kedvezett neki, hogy pár évvel ezelőtt 4 milliónyi tőkével Páris-

jött, itt házakat vett és élvezte a világot az pedig nem volt más, mint a fönt említett háztulajdonos, kit a thionville-i nyaktulózásnál jelen volt bírák egyike, most Párisban magas hivatalnok, fölsimert, kéz alatt megismertette a közönséggel. Azért nem jött senki utolsó tánczvigalmára s a végzetes levelet is, melyet fekete peccsét alatt az inas hozott, ama magas hivatalnok küldte. A gazdapolgar háztulajdonos most a párisi világ elől Amerikába fog menekülni, ott élvezendő millióit, hacsak a hír oda is utána nem megy megkeseríteni falatjait.

□ Különös végrendeleti föltétel. Egy berlini lakos, ki eddigelé nagyon segényesen tengette napjait, véletlenül 150,000 tallér örökséghez jutott. A szerencsefia már öreg, azért, minthogy rokonai nincsenek, jónak látta idejekorán gondoskodni aziránt, hogy vagyonát halála után kinek hagyja. E gond nagyon sok nyugtalanságot szerzett neki, mert barátai közül egyet sem talált méltónak, hogy örökösévé tegye. Mindaddig kínlódott és tépelődött, míg végre csakugyan gondolt valami okosat. Ugyanis van Berlinben egy öreg számadótanácsos, ki neki halálos ellensége, s ki számos családjával alig tud tisztességesen megélni. Elhatározta tehát, hogy ezt a halálos ellenségét teendő örökösévé, de az örökjoghoz azon különös föltételt függesztette, hogy mihelyt az örökségbe lép, azon időponttól kezdve, sem helyre sem évszakra nem tekintve, kivétel nélkül mindig vászonkabátot, vászonnadrágot és vászonmellényt tartozék viselni. A végrendeletben meg is vannak nevezve azon személyek, kik az illető, örökségbe lépése esetére folytonosan figyelemmel kísérni s a föltétel teljesítését a legkérelmeltebb szigorral ellenőrzni fogják, s ha csak egyszer is rajta kapták, hogy nem a kiszabott módon öltözködik, az örökséget azonnal köteles lesz, ezen ellenöröknek átengedni, kik aztán jogosítva lesznek, azt maguk közt egyenlő részekben felosztani.

Színházi krónika.

Szerda mart. 7. 1860. Vid, és a pogány magyarok. Dráma 4 felvonásban, Szigligetitől. Tar Csatár és Vadász József jutalmára. A nagyobb szerepek Pyulai (Vid), Polákovicsné (Hulla), Follinsné (Rejtike) kezében voltak. Gyulai, bár hangja reketes, a boszúvágyó Videt helyenként sikerülten állitá elé. Vadász mint számtartó, Tar mint Jenő igyekezetet tanusitva működött. Kár, hogy a darab a fergeteges idő miatt csaknem üres színházban folyt le.

□ Csötörtök mart. 8. 1860. „Mártha“ opera 3 fv. Verdi e kedves dalművét még mindig élvezettel nézi meg közönségünk, kivált midőn a főszerepek Fridrikné asszony, a szép tehetségű és szorgalmas Pauli s Bodorfi kezében vagnak. Különösen ki kell emeljük Paulit, ki mind végig jókedv s szabatosan énekelt. A kardalok — daczára annak, hogy e dalmű már többször került itt színpadra — felette gyengén mentek. A közönség nem nagy számmal

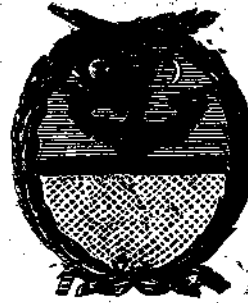
Felelős a szerkesztésért és kiadó HAVI MIHÁLY.

Aranyvári Emilia táncosné, és Montella L. ur első vendégjátéka.

Bérlet

szünet.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Felsőbb

engedélyvel.

Kolozsvártt, ma, szombaton, martius 10-én, 1860.

A fennálló országos szini választmány pártfogása és HAVI MIHALY igazgatása alatti dalszintársaság által

Aranyvári Emilia és Montella ur fölléptével

TÁNCZ ELŐADÁS.

Három szakaszban.

ELSŐ SZAKASZ:

Eszményi kettős táncz.

Előadja Aranyvári Emilia és Montella ur.

MÁSODIK SZAKASZ:

Ördög Robert

Opera harmadik felvonása, melyben a

Csábtánczot

előadja Aranyvári Emilia kártánczokkal.

HARMADIK SZAKASZ:

Virágtáncz.

Előadja Aranyvári Emilia és Montella ur.

Ezekhez:

Becsület szó.

Eredeti vigjáték 1 felvonásban. Irta Szigeti József.

Személyzet:

Sziklai Leo	Simonyi.	Lucretia, nevelőnő	Bodorfiné.
Gyula, unokaöccse	Paulay.	Lidi, szobaleány	Cser Julia.
Róza, gyámleánya	Folliausné.	Inas	Szűcs.
Bérczi Akos	Komáromi.	Történik Sziklai házábanál.	

Egy úr és egy asszonyság.

Vigjáték 1. felvonásban. Irta Xavier, és Lausan, fordította Egressi Béni.

Személyek:

Egy úr	Paulay.	Fogadósné	Szabó Eszt.
Egy asszonyság	Polákovicsné.	Hang	x x x
Történik egy fogadóban.			

ELOADÁSI REND: 1-ór. Egy ur egy asszony, vigjáték. — 2-ór. Eszményi táncz. — 3-ór. Ördög Robert operarész. — 4-er. Becsület szó, vigjáték. — 5-ór. Virágtáncz

Aranyvári Emilia k. a. a pesti nemzeti színház első táncosnéja, s Montella ur, a majlandi scala opera első tánczosa a fen jelölt tánczokban mint vendégek lesznek szerencsések föllépni.

Kéretnek a t. cz. uraságok déli 12 óráig helyeik iránt rendelkezni.

Helyek ára: Felső páholy 2 ft. 10 kr. Közép páholy 3 ft. 15 kr. Alsó páholy 2 ft. 63 kr. Zártszék 70 kr. Földszint 42 kr. Altiszti jegy 21 kr. Karzat 18 kr. oszt. ért.

Kezdeté 7. órakor.

Holnap kezdődik az utolsó bérlet.

A rom. kath. lyceum betüivel.